

KONEC PO- VOJNE IMPER. DIPLOMACIJE

STARA BIROKRACIJA V DR- ZAVNEM DEPARTMEN- TU OSTANE.

Od Kelloga se pričakuje, da bo hodil nova pota.

Washington, D. C. — (F. P.)

Dan 24. februarja je bil določen, da se Manuel C. Tellez, prvi poslanik od prve vlade delavskega razreda v Mehiki, sprejme pri predsedniku Coolidgu v Beli hiši in da mu izroči svojo poveljico. To je dan, na katerega se je imel vrniti poslanik Kellog v Ameriko, da naslednji Charles Evans Hughesa, državnega tajnika.

Tellez je prinesel s seboj poslanico predsednika Callesa in radikalnega režima v Mehiki — vladno, toda določeno obvestilo, namenjeno dolarski diplomaciji v Washingtonu, da Mehika predlaga, da ostane svobodna od gospodarskega podjarmljenja v Wall Streetu. Kellog je prišel domov, da prične politiko, ki se bo zelo ločila od Hughesove politike stupidne obstrukcije napram Aziji in Evropi in na pr. senatorju Borahu, predsedniku senatskega odseka za zunanje zadeve, ki želi, da prične razpravo, ki bodo vodile do priznanja Unije sovjetskih socialističnih republik.

Zadnje tedne se Hughes ni zanimal za probleme, ki so prihajali pred državni department. Delal je na stvareh, ki so se imele izravnavati pred dnem 4. marca, odklanjaj pa je prevzeti odgovornost za stvari, ki bodo izročene dne 4. marca Kellogu. Hughesova doba povojne imperijalistične diplomacije je končala. Prišel je dan radi sentimentalnega nasprotovanja napram Rusiji in brezupnih zmot glede Kitaja in karibskih republik. Kellog prihaja. Večal se je v skrajnem realizmu britske torijske diplomacije v Londonu. Zaveda se Borahove moči in dalekosežne važnosti Borahovega programa glede evropske in azijske izravnav. Res je, da stara birokracija v državnem departamentu ostane. Ampak ona ima realistične tendence. Naveličala se je delati kot zadnja straža v vojskovanju proti vladam delavskega razreda.

Poslanik Tellez je v svojem skrbno vladnem govoru povedal Coolidgu, da so dobro poznani socialni faktorji učinkovali na mehiško ljudstvo, da iščejo zase svoje moralno in materijalno izboljšanje, na katerega je čakalo zastoj, dokler ni prišlo svoje revolucije. Ta revolucija je bila neizogibna, ako je ljudstvo hotelo živeti v družbi drugih civiliziranih narodov na svetu.

On je oživel revolucionarne boje od leta 1910 do 1924. Izjavil je, da so bili ti boji potrebni, da se vzpostavi demokracije pravice ljudstva in da se garantira blagostanje večini ljudstva. Postave, ki so bile sprejete, so naložile mehiški vladi, da ohrani sadove tega boja.

"Trden namen moje vlade je," je nadaljeval Tellez, "da porabi vse energije, ki ji je na razpolago, da izboljša razmere siromašnih in duševnih nižin, v katerih so živeli, da se vsak človek spremeni v državljana, ki je zmožen delati za svojo bodočnost in da služi svojim tovarišem in človečanstvu... kar ustvari boljšo Mehiko, toda Mehiko svobodno in odprto ljudem, za katere ne postoji nobena druga omejitev, kot da imajo spoštovanje za njihove pravice."

Protikomunistični proces v Nemčiji bo fiasko.

Berlin, 28. febr. — Proces proti komunistom v Leipzig, ki se vleče že tri tedne, ob najbrž fiasko. Vse glavne državne priče so se izkazale, da lažejo. Sodni dvor je skrajno nezadovoljen s potekom obravnave.

Pregled dnevnih do- godkov

Amerika.

Konec povojne imperijalistične diplomacije.

Bogatin prijet na obtožbo, da je hotel zastrupiti sorodnico.

Socialistična kampanja v St. Louisu.

Podadmiral Sims izjavil, da se zastoj mečejo milijoni za velike bojne ladje, kajti drednatke so preživele svojo dobo.

Jugoslavija.

Pašić se bo pobotal z nasprotnimi buržoaznimi strankami.

Po svetu.

Kriza v Nemčiji radi Ebertove smrti.

Turčija mobilizira rezerve proti vstašem.

300 delavcev ubitih v eksploziji v Braziliji.

Panamski Indijanci proklamirali svojo republiko, ko so se izkrcali ameriški pomorščaki.

SOCIALISTIČNA KAM- PANJA V ST. LOUISU

OBCINSKIH VOLITEV SE U- DELEŽE S POPOLNO KANDIDATSKO LISTO.

Propaganda bo dosegla sleherno delavsko koč.

St. Louis, Mo. — Socialistična stranka se je dobro pripravila za letošnje občinske volitve. Letos bodo volili tudi župana, poleg njega pa še osem in dvajset občinskih svetovalcev. Socialistična stranka je postavila kandidata za vsa mesta. Take volilne kampanje pri občinskih volitvah se ni bilo, kot je letos. Socialistična stranka je mobilizirala vse svoje moči. Agitacija se bo razvila do skrajne meje, tako da bo dosegla vsakega delavca, ki prebiva v St. Louisu. Vršla se bo v delavskih listih, z letaki in na shodih. Za zadnje dni bo pa še organizirana agitacija od hiše do hiše.

Socialistični govorniki bodo v poljudni besedi raztolmačili delavstvu, zakaj gre v tej volilni bitki. Na shodih bodo odgovarjali na vprašanja, ki jim bodo mogoče zastavljena od strani poslusalcev. Letaki bodo obdelali občinski program socialistične stranke, tako da bodo delavci lahko spoznali veliko razliko med programom socialistične stranke in praznimi obljubami starih strank.

Noben delavec, ki se kolikšnakoli briga za javno življenje, se ne bo mogel izgovarjati, ko bo odhajal na volišče, da ne ve, kako mu je treba glasovati, da varuje delavske, to je svoje interese.

St. Louis ima veliko industrije in delavski volilci so v veliki. Ako bodo delavci izšli iz volilnega boja poraženi, se ne bodo mogli izgovarjati na druge zaradi poraza, kajti poduk od strani socialistične stranke bo tako obsežen, preden bodo volilci odšli na volišče, da bodo delavci na jasnem za kaj glasujejo, ako bodo oddali svoje glasove za kandidata starih strank.

Stari stranki se bodeta sveda poslužili vsakovrstnih zvijač, da zmagata in preprečita prihod delavskih zastopnikov v večjem številu v občinski zastop. Delavci se naj ne ozira, kaj bodo govorili, ampak dobro plačani agitatorji starih strank, kajti izkušnje, ki jih imajo za sabo, jih uče, koliko so vredne govorance agitatorjev starih strank za delavstvo.

Spolni volilni odbor socialistične stranke bo storil vse, kar je v njegovi moči, da bo socialistična beseda dosegla vsako delavsko družino in nočnega delavca. V splošnem volilnem odboru so možje, ki imajo bogate izkušnje iz prejšnjih volilnih bitk za seboj. To obeta, da bo volilna kampanja živa in da mobilizacija mase delovnega ljudstva iz delovnega dremanja in jih vzpodbudi, da gredo na volišče in glasujejo za svoje koristi.

BOGATIN PRI- JET RADI TEŽ- KE OBTOŽBE

OBTOŽNICA MU OČITA, DA JE HOTEL ZASTRUPITI SVOJO SVAKINJO.

Bogatin taji dejanje.

San Francisco, Cal. — Tukaj se pričakuje, da Richard M. Hotaling, milijonar, član raznih klubov, gledališki igralec, zemljiščni veleposestnik, nastopi danes pred velepoto, in ovirje obtožbo Ralph P. Kinga, bivšega mestnega ječarja v Hilo, in Louis Madisona, pobojnika, po kateri je on izdelal zarotniški načrt za umor svoje svakinje, ki je poročena z njegovim bratom Frederick C. Hotalingom, ker je bil nanjo jezen.

Kinga so aretirali v četrtek, Madisona pa v petek. Neki Al Reeds, baje pobojniki po poklicu, je tudi zapleten v afero in zdaj ga išče policija.

King je izpovedal, da mu je Hotaling lani v mesecu septembru predlagal, da umori ženo njegovega brata. On je pristal na predlog. Dobil je stike z Madisonom in Reedsom in dogovoril se, da izvrše dejanje za \$3.300. Kasneje so sprejeli v načrt, da umore tudi njegovega brata Fredericka Hotalinga in njegovo mater Mrs. Lavina J. Hotaling.

Zarotniški načrt se je po izjavi Kinga izjalovil, ampak kasneje se je rabilo pri obedu zastrupljeno mleko, ki je bilo namenjeno vsem trem določenim žrtvam. Frederick Hotaling je pa odkril strup v mleku, še preden je povzročil kakšno škodo.

Hotalingov advokat izjavlja, da je bil King izročen policiji na zahtevo Hotalinga, ki zahteva popolno preiskavo.

Richard Hotaling in drugi člani družine žive v strastnem prepiru že skozi več let. Vsega kriv je seveda denar, ki pohlevne ljudi spreminja v volkove in tigre. Pred dvajsetimi leti je umrl Anson P. Hotaling, ki je zapustil od štiri do pet milijonov dolarjev premoženja. Ustanovljena je bila Hotaling Estate kompanija s štirimi ravnatelji: Richard Frederick in Mrs. Lavina J. Hotaling, sinova in vdova Anson P. Hotalinga, in Mrs. K. Hotaling, vdova Anson Hotalinga, Jr.

Pred nekako šestimi leti je Mrs. Lavina J. Hotaling tožila Richarda, da ji izplača obresti četrtega dela od premoženja, katere je pustila pred nekaj leti v rokah Richarda.

Po senačni obravnavi je sodišče razsodilo, da mora Richard izplačati Mrs. Hotaling njen delež.

To je ozadje sedanje senačne obtožbe in protibtožbe. Začelo se je pri denarju in lakomnosti po denarju igra svojo vlogo.

Kaj dela kongres

(27. februarja.)

SENAT: — Debata o predlogu glede regulacije rek in pristanišč. — Majhen dodatek k dohodninskemu davku sprejet. — Več predlog, o katerih ni bilo spora, sprejetih.

POSILANSKA ZBORNICA: — Senatni amandament k predlogu glede Pullmanove naklade zavrnjen. — Senatni amandament, ki prepoveduje članom carske komisije odločevati v slučajih, kadar pridejo na dnevni red industrije, v katerih so sami finančno zainteresirani, sprejet. — Predloga o gradnji mostov med New Yorkom in New Jerseyem, sprejeta. — Podadmiral Sims zaslišan v letalski preiskavi. — Liga pobabljenih vojakov je poslala branitelje pred odsek, ki se bavi s predlogi, naperjeno proti ligi.

Stolp v Pisi se podira.

Rim, 28. febr. — Sloveči visoki stolp v Pisi je že tako sumljivo nagnjen, da se je bati, da vsak čas pade. Vlada je vzela korake, da prepreči nesrečo.

AMERIŠKI POMORŠČAKI SE IZKRCALI V PANAMI

Udušili bodo revolto 3500 Indijancev, ki so oklicali neodvisno indijansko republiko.

Colon, Panama, 28. febr. — 360 ameriških pomorščakov se je včeraj izkrcalo s križarke "Cleveland", ki je dospela k obali San Blas teritorija v Panami, kjer je v teku vstaja panamskih Indijancev. Istočasno je panamski kongres razglasil obsedeno stanje po vsem prizadetem ozemlju.

Rebelni Indijanci so se umaknili z otokov na glavno celino. Kakor poročajo panamske oblasti, imajo vataši 3500 mož, katere vodi ameriški znanstveni raziskovalec R. O. Marsh, ki je lansko leto naznanil svetu, da je odkril pleme belih Indijancev v Panami. Vest se dalje glasi, da so rebelni Indijanci proklamirali neodvisno republiko s imenom Tula, kar pomeni federacijo v indijanskem narečju. Marsh je baje spisal proklamacijo v angleškem, v kateri nastavljajo Indijanci dolgo vrsto krivic, ki se jim gode od belopoltnih gospodarjev Paname vsa stoletja, odkar je Balboa oropal njihove prednike za zemljo in svobodo. Proklamacijo je podpisalo 70 polglavarjev in Marsh je bil delegiran, da proklamacijo izroči predsedniku Paname in ameriškemu poslaniku.

Opozicija proti Pašiću se morda pobola

Nasprotna buržoazna stranka so za spravo in Pašić bo dal koncesije.

Dunaj, 28. febr. — (Poroč. A. R. Decker.) — Stranke opozicije v Jugoslaviji so se zopet združile proti Pašićevi vladi v svrhu, da preprečijo delo v skupščini, kakor so delale pred volitvami, ako jim vlada ne da proporcionalnega deleža v vladi. Program opozicije predvsem pa je, da se doseže sprava med notranjimi elementi. To daje Pašiću priložnost, da lahko pokloni opoziciji gotove koncesije.

Sofija, Bolgarija, 28. febr. — Vladi Jugoslavije in Bolgarije sta sklenili, da imenujeta mešano komisijo, katera preišče incidente ob meji in priporoči obema vladama korake za preprečitev nadaljnjih obmejnih konfliktov.

CESTNOŽELEZNISKI USLUŽ- BENCI V WASHINGTONU ZAHTEVAJO POVIŠA- NJE MEZDE.

Washington, D. C. — Uslužbeni Capital Traction kompanije v Distriktu Kolumbije, katerih je okoli tisoč, so obvestili družbo, da zahtevajo 12 centov povišanja mezde na uro od 30. marca naprej. Sedaj prejema 58 centov na uro, ko so dokončali eno leto službe pri družbi. Prve tri mesece prejema po 52 centov na uro, devet mesecev pa po 56 centov na uro.

Po sedanji pogodbi imajo uslužbeni pravico vprašati po enem letu, da se prične razprava o mezdah. Naznaniti pa morajo svoje želje pred dnem 30. marca. Ako se mezdni spor ne izravna, tedaj se stvar predloži razsodišču.

V Washingtonu postoji še Washington Railway & Electric kompanija, ki se je pred desetimi leti bojevala proti strokovni organizaciji cestnoželeznških uslužbencev in ki nima pogodbe z uslužbeni. Ta boj je stal družbo precej denarja. Družba plačuje tisto mezdo kot je prejemale organizirani uslužbeni pri prvi družbi. Izgledi so tukaj, da se v enem letu obe družbi združita v eno. Obe korporaciji nasprotujeta zahtevi cestnoželeznških uslužbencev.

VREME.

Chicago in okolica: V torek jasno; naraščanje temperature. Sonce izide ob 6:23, zaide ob 5:41.

KRIZA V NEM- ČIJI RADI EBER- TOVE SMRTI

Nemška republika nima predsednika in vprašanje nasledstva povzroča krizo.

EBERTOVA KARIJERA.

Berlin, 1. marca. — Na izredni seji kabineta je bilo sklenjeno, da parlament izvoli provizoričnega predsednika, ki nasledil umrlega Eberta do prihodnjega junija. Medtem pa, dokler ni izvoljen provizorični predsednik, prevzame kancelar Luther predsedniške posle. Med eventualnimi kandidati se omenjajo dr. Marx, Cuno, Luther in general von Seckt.

Berlin, 28. febr. — Smrt predsednika Eberta je izzvala politično krizo v Nemčiji. Nemška republika nima podpredsednika in zdaj nima kdo naslediti umrlega predsednika, dokler ne bo novi izvoljen. Redne predsedniške volitve se vrše v prihodnjem juniju.

Nagla smrt Eberta, katerega so enako črtili nacionalisti in komunisti, je trenutno vrgla Nemčijo iz tira. Ebert je bil bolan štiri dni. Zadnji terek ga je napadlo akutno vnetje slepiča in o polnoči so ga morali odpeljati v bolnišnico, kjer je bil operiran. Toda operacija je bila prekasna. Slepič je prej počil in povzročil zastrupljenje, ki je prineslo smrt. Star je bil 53 let.

Friderik Ebert je bil rojen v Heidelbergu l. 1871. Njegov oče je bil krojač, on se je pa izučil sedlarstva. Že v mladih letih ga je zanimala politika in kmalu je postal aktiven v socialistični stranki, v kateri se je v teku časa povzpел do voditelja. Leta 1900 je prevzel uredništvo socialističnega lista v Bremenu in tam je bil tudi izvoljen za občinskega odbornika na socialistični listi. Dvanajst let pozneje je bil ravnomat izvoljen socialističnim poslancom v parlament in svoj mandat je obdržal skozi vso kritično dobo vojne.

Ko je padla kaiserjeva vlada in je cesar pobegnil v Holandijo ob polomu Nemčije na bojnem polju, je bil Ebert nekaj časa kancelar, 11. februarja 1919. je pa bil izvoljen predsednikom nemške republike.

Ebert je bil konservativen socialist; nikdar ni bil revolucionar. Pripadal je takozvani Scheidemannovi frakciji, ki je prišla h krmilu Nemčije po prevratu. Ko je prevzel vodstvo vlade, je naznanil, da se mora nemška republika konzolidirati kot demokratska država in revolucija ne sme iti globlje v socialne plasti kakor je šla v Rusiji. Izjavil je tudi, da bo njegova vlada spoštovala lastnino privatnega kapitala. S tem se je do smrti zameril revolucionarnemu krilu nemške socialistične stranke, takozvanim neodvisnim socialistom in spartakovcem, ki so se zbirali okoli dr. Karla Liebknehta. Neodvisni socialisti so mu napovedali neizprosno boj. Ebert je s svojimi pristajali stopil v boj in z oboroženo silo udušil dva ali tri komunistične revolucionarne poskuse. V teh krvavih dramah je bilo postreljanih na tisoče delavcev in padla sta tudi voditelja Liebknecht in Rosa Luxemburg. Pri komunistih je Ebert še danes zapisan kot morilec teh ljudi.

V vseh teh burnih letih je bil Ebert med dvema ognjema; z leve so ga napadali komunisti, z desne pa monarhisti. Kakor je Ebert udušil vse komunistične revolte, tako je l. 1922, skrušil tudi monarhistični puč, katerega je vodil znani Kapp, in sicer ga je zdrobil s pomočjo generalne stavke, v kateri so bili vsi delavci Nemčije, tudi komunisti.

Vašed zunanjih in notranjih kriz se je nemška vlada menjala skoraj vsake kvatre. V teh krizah je bil Ebert v vseh kom-

TURČIJA MOBILIZIRA PROTI VSTAŠEM

Kemalova vlada se boji splošne vstaje monarhistov, ki prejema finančno pomoč od tujezemskih oljnih interesov.

Carigrad, 18. febr. — Turška vlada je odredila delno mobilizacijo v Anatoliji in generalni štab je danes pozval pod orožje pet letnikov rezervistov in vse rezervne častnike. Čete bodo poslale proti rebelnim Kurdom in za pojačanje trške meje. Izmet paša in Kemal Eddin paša bosta vodila vojne operacije. Kakor poročajo tukaj, so vataši preplavili 14 vilajetov v Kurdistanu.

Sejki Said, bivši hodža (turški duhoven) in vodja Kurdev, je raztrosil po vsem Kurdistanu proklamacijo sledeče vsebine:

"Mi smo se dignili z namenom, da postavimo kalifa nazaj na tron. Islam ne more živeti brez kalifa, našega duhovnega očeta. Vlada turške republike je odstavila in izgnala kalifa in ta veliki zločin moramo mi osvetiti. Vsi moramo v boj za našo vero, ki nas dela močne. Kalifat, zakoni korana, verske šole in zagrinjajo za ženske se mora vrniti. Sedanja turška vlada neprestano ruši vero, turške žene hodijo razkrite in v šolah napreduje ateizem. Ta vlada mora biti strmoglavljena. Naprej vsi, ki verujete v preroka in Alaha, kalif vas pričakuje!"

Revolta je direktrirana iz Sirije in Svice, kjer se nahaja odbor 150 turških monarhistov. Kemalova vlada se boji, da morda Grčija izrablja situacijo in napade Turčijo, če se Turčija zelo zaplete v civilno vojno.

Pariz, 28. febr. — "Kurdski revolucija diši močno po petroleju", je rekel prominenten Francoz, ki se je nedavno vrnil iz Kurdistanu. Dalje je dejal, da se je po vseh znamenjih spletla zarota med gotovimi inozemskimi petrolejskimi baroni in turškimi monarhisti, ki se nahajajo v Svice, za strmoglavljenje Kemalove vlade, ki dela gotovim interesom veliko napotje v Mosul, kjer so petrolejska bogastva. Mosul se nahaja na kurdskem teritoriju. Voditelji vataje so dobro založeni z denarjem. V domnevanju, da gotovi oljni magnati financirajo kurdsko vstajo, mora biti nekaj resnice.

POTRES V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Chicago, New York in druga velika mesta so se stresla v največjem sunku, kar jih do danes beleži zgodovina severnoameriškega kontinenta.

V soboto okrog osmih zvečer je močan potres obiskal skoraj polovico Združenih držav. Sunk, kakršnega se ne pomni zgodovina Severne Amerike, so najbolj občutili v severovzhodnem delu. Trajal je od ene do 10 minut. Chicago se je nalahko treslo eno minuto, toda velika večina Čikazanov ni vedela, kaj je pravzaprav. Škoda ni posebna; tupatam je počil omet na steni in popadali so kakšni predmeti po tleh. V mnogih mestih je potres povzročil paniko.

Geologi so kasneje ugotovili, da središče potresa je bilo ob ustu reke Saginaw v Michiganu. Nekje globoko pod površjem se je premaknila plast zemeljske skorje — morda je za tisočinko palca — in posledica je bila, da se je zazibala polovica kontinenta.

promiši; popuščal je zdaj na desni in zdaj na levi, a največkrat na desni, tako da je nazadnje predsedoval republiku, na čelu katere stoji fiktivno monarhistična vlada.

Ebert zapušča vdovo, ki je bila, kakor on, hči navadnega delavca in še danes sama opravlja gospodinske posle, ter dva sinova in eno hčer. Druga dva sinova sta mu bila ubita v vojni.

Člani S. N. P. J. širite svoj list in pridobivajte nove člane.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inloizemstvo \$3.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$3.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-1925) poleg našega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ZA NEKATERE LJUDI NE POSTOJI USTAVA.

Prav pogosto čitamo v velikih angleških dnevnikih zdihovanja, da je med ljudstvom vedno manj spoštovanja do postav. Nič čudnega, ako je javna tajnost, da se postave niti tam ne spoštujejo, kjer je pričakovati, da je zanje največ spoštovanja.

Ustava države Illinois prepoveduje jasno kot beli dan, da je treba vsakih deset let ponovno razdeliti volilne okraje za volitve v državno zakonodajno zbornico, da se tako volilni okraji zaradi preseljevanja ljudstva pravilno razdele.

Zadnja razdelitev volilnih okrajev je bila izvršena na podlagi ljudskega štetja iz leta 1890. Od takrat se je vršilo ljudsko štetje v Združenih državah že trikrat in sicer leta 1900, 1910 in 1920. Ampak do danes niso bili volilni okraji od zadnje razdelitve ponovno razdeljeni.

V tem času so se izvršile velike izpremembe v ljudskem preseljevanju. Ljudje so se selili v industrijske okraje, največ pa v okraj Cook, v katerem se nahaja Chicago, medtem ko popolnoma kmetijski okraji ne izkazujejo prirastka, ali so pa izgubili na prebivalstvu.

Vsak zakonodajec priseže, da se bo ravnal po obstoječi ustavi in postavah. Ustava je glavna postava, na podlagi katere so izdelane druge postave. Iz tega sledi, da se je najprvo treba vestno ravnati po ustavi in jo spoštovati do pike, kdor hoče ostati zvest svoji prisegi.

Do danes ni ganila nobena zakonodaja, ko je po ustavi pretekel rok, da je treba iznova razdeliti volilne okraje. Ako bi se ta ponovna razdelitev izvršila, bi seveda kmetijski okraji izgubili nekaj mandatov, pridobili bi jih nekaj industrijski, največ pa okraj Cook, v katerem je Chicago. Zakonodajci se obnašajo, kakor da ni kaj takega zapisane v ustavi. Ljudstvo godrnja, časniki kritizirajo postopanje zakonodajcev, ampak zakonodajci ne ganejo, kakor da se vse ljudstvo strinja z njimi.

To vpiranje ponovni razdelitvi volilnih okrajev je velika krivica, ker ta krivica omogočuje, da ima manjša skupina prebivalcev več zastopnikov v zakonodajnem zboru, kot večja skupina prebivalcev. Zastopniki iz kmetijskih volilnih okrajev se tudi ločijo od zastopnikov iz industrijskih okrajev. Prvi so konzervativni in niso dostopni novim idejam in napravam, medtem ko imajo zadnji širše obzorje in razumejo, da se ne morejo vpirati dolgo duhu časa.

Življenje samo učinkuje na zastopnike v kmetijskih okrajih, da so konzervativni. Življenje je enolično in ne ljubi izprememb v gospodarskem in družabnem življenju. Industrija pa stavi človeku popolnoma nove naloge, gospodarske razmere se spreminjajo in z njimi pa tudi ljudje.

Najbolj je rastle mesto Chicago in zato je tudi prikrašeno za največ mandatov.

Vzpričo tega dejstva nastane vprašanje, ako so veljavni zakoni, ki jih je sprejela zakonodajna zbornica, ki ni bila izvoljena po določbah ustave. Juristi pravijo, da ni iz tega zopet sledi, ako med ljudstvom peša spoštovanje do zakonov, se to vrši, ker ljudstvo sploh ne smatra takih postav veljavnim, ki jih je sprejela postavodajna zbornica, v katero niso bili postavodajalci izvoljeni po določbah ustave.

Ako bo to vpiranje postavodajalcev trajalo še dalje proti ponovni razdelitvi volilnih okrajev, tedaj bo stvar mogoče dozorela tako daleč, da bo eden ali več državljanov se zateklo na sodišče in rekli, da se ne bodo ravnali po postavah, ki so jih sprejele postavodajne zbornice, ki niso bile izvoljene na podlagi ustave. In če na pr. sodišče izreče, da so državljani v pravem, kaj potem?

To bi bil precej trd nastop! Kaj pa naj državljani v okraju Cook store drugega, ako vidijo, da se zakonodajna zbornica trajno upira ponovni razdelitvi volilnih okrajev? To je edina pot, da se trmoglavi ljudje privedejo do spoznanja, da jim ustava ni dala moči, da uganjajo, kar se jim zljubi ne glede nato, če so njih dejanja zakonita ali protizakonita.

In če bo tak odlok najvišjega sodišča povzročil zmešnjavo, odpade krivda na tiste zakonodajce, ki so se trdovratno vpirali se ravnati po določbah ustave države Illinois.

SLIKE IZ NASELBN

Waukegan, Ill. — V tej naselbini sem komaj par tednov, zato mi ni mogoče dosti pisati o nji. Na kratko rečeno je malo slovenskih naselbin kot Waukegan; krasen naroden dom, ki ga imajo, ni upoštevan samo od Slovencev, tudi od drugih narodnosti, posebno Američanov, ki hvale Slovence po tej stavbi. Z druga rojakov lepo napreduje, kar vidimo, kakor hitro stranski potnik pride mimo zadružnega poslopja, ki je fino urejeno. Nisem videl še take čistote. Za dovažanje in odvažanje imajo spretno urejeno, da ni treba vozačem težko nakladati ali razkladati.

Prosveto dobim skoraj pri vsaki hiši in jo tudi odkrja pohvalijo. Kadar se za trdno tu ustanovim, bom tudi sam postal naročnik. Precej pa seveda ni mogoče vsega, ker sem skoraj bos primahal sem. Dela se tu še nekaj, po pravici rečeno dobro, kakor je drugod slabo. Zasluzka pa je kakih štiristo in petdeset centov za deset ur dela. Živež je tudi drag kakor drugod.

Komaj sem bival tu par dni, sem slišal o veliki nesreči, ki je prišla radi munšajnarstva. Neke Lahinja, prav v sredini slovenskih družin, je kuhala munšajn. Bila je naznanak vesela, kajti iz par funtov koruze je dobila kar petnajst kvartov finega. Druga njena sosedka je morala biti bolj delavna v tej stroki: imela ga je kar 45 galon in tri sode namočene polente. Neareča kajpada nikoli ne počiva, prišli so redarji, pa še celo na praznik — na rojstni dan Lincolnov. (Ubogi redarji nimajo nikoli miru!) Ljudje pa take dni menda vzamejo za najbolj varne in bi mogoče tudi bili, če bi duh ne šel predaleč. Nepoklicanci so vprašali za gospodarja, kje je mož, a njega seveda ni bilo doma. Odgovorila je, da je akulahala sama za "home use", ker večkrat slabo "fila". Druga pa se ni mogla tako izgovoriti, ker zdelo se ji je malo preveč, da bi ji suhači verjeli. Neumiljeni redarji so torej odpeljali vse, še tri sode namočene polente seboj. Obiskali so še drugega, prikomur pa še vrat niso rabili, kar skozi okno so ga obiskali. Tako morajo naši dobri ljudje radi ljudi drugih narodnosti prenašati sramoto, kajti vsi se namreč izdajajo za "Avstrijce". Ampak mi smo Slovenci, ne "Avstrijci", kakor nas nazivajo drugi. Če se kje kaj lepega naredi, vse molči, ako pa aretirajo kakoga Laha, Grka ali Hinduja, kovača ali beara, tedaj vsakega predbaciva jo naši narodnosti.

Pozdrav čitateljem Prosvete. — Matija Jašem.

Hudson, Wyo. — Priloženih je \$3.80 za mojo ljubico — Prosveto, da se mi ne bo izneverila. Imam jo rad, ker mi prinaša novice iz vseh kotov tega planeta. Prinesla mi je novico iz stare domovine še iz najtemnejših kotov, ki so pa meni dobro znani. Ona pogleda tudi globoko pod zemljo v rudnike in predore, iz njih prinese novice svojim čitateljem. Uči nas prave vere in kaže pot k izboljšanju delavskega življenja. Želim, da bi se Prosveti odprla vrata v vsako slovensko hišo, da se priljubi čitateljem, da bodo znali ceniti vso njeno vrednost, kot učiteljice slovenskega delavstva.

Posebni veselili novic ni od tu. Delavske razmere so prav slabe, rudnik obratuje le po en ali dva dni na teden. — Lucas Murko.

Canton, Ohio. — Delavske razmere so še zmerom pod ničlo. Koliko časa bo še trajala prosperiteta, ki so jo obljubili pri zadnjih volitvah, se ne ve. Kakor izgleda, še precej časa.

Na društvenem polju je pri nas precej življenja. Skoraj vsako soboto se kje snidemo ter nekoliko pozabimo na ta pukiasti svet v prav prijetni domači zabavi. Razumemo se precej voljno, čeprav smo zelo raztreseni naseljeni po vsem svetu. — Peročevalec.

Galloway, W. Va. — Na redni seji društva "Sloboda" št. 363 S. N. P. J. je članstvo sklenilo radi prošnje, katero smo dobili od društva št. 431 S. N. P. J., oz. od organiziranih delavcev v Barksvillu, katerih otroci so nagi in bozi ter se so sestranih družin potika po farmarskih bledih

pod zatiranja s strani nenasitnega kapitalizma. Članstvo je izbralo iz svoje srede tri člane, brata Steve Zoriča, Stojana Tarbuka in Mihaela Križmančiča, da poberejo prostovoljne prispevke od članstva št. 363 kakor so tudi ali okoli organiziranega delavstva, da olajšajo bedo in trpljenje sotrpimom. Člani društva "Sloboda" so po svoji moči prispevali \$28.25. (Ker bi vzela imena preveč prostora, smo jih izpustili. — Op. uredništva.)

Pri drugih rojakih je bilo nabrajanega \$30.50. Skupaj smo nabrali \$62.80, ter pet dolarjev poslali v Frontenac, Kansas.

V tukajšnji bližini se nahaja rudnik po imenu Pittsburgh Block, pri katerem hočejo obratovati neunijsko, akoravno so podpisali pogodbo z rudarsko organizacijo. Pogodba je namreč kapitalistom veljavna tedaj, kadar gre njim na korist. Dne 13. februarja so se zbrali pri omejenem rovu zavedni in stoodstotno organizirani delavci, da si od bližje ogledajo stavekoke, kateri hočejo odjesti košček z znojem poškopljene kruha svojim otrokom in vsem organiziranim rudarjem. Akoravno jim je farmer dovolil, da se lahko gibljejo po njegovi zemlji, kolikor jim je drago, je superintendent dotičnega rova telefonično pozval kozake iz strelce, da so aretirali 27 mož in jih odvedli v zapor brez najmanjše krivde. Med njimi je bil tudi Slovenec, bratje Hrvati in drugi Slovani.

Znamenito je, da so med prvimi, ki gredo stavkokaži oni, kateri se imenujejo "100%" ter palijo križe ponoči. Iz tega se vidi, da so še najbolj zaslepljeni. Gotovo pride dan, ko bodo spregledali, ampak prepozno jim bo.

V Galloway, W. Va., dela 555 stoprocentno organiziranih delavcev vseh narodnosti. Na plačini dan kar mrgoli siromakov, ki prosijo miloščine. Tako se godi v najbogatejši državi na svetu. Vprašali se bomo, kdo je kriv? Odgovor pa je lahak — sami!

Člani S. N. P. J. imamo tu dobro uspevajoče društvo št. 363. Ampak ne poteče nam seja, da ne bi imeli na nji prošnje, ki nas prosijo podpore. Rojake opozarjamo, da se ogibajo bližnjih tukajšnjih premogorov, kjer hočejo kompanije obratovati neunijsko. Te družbe so: Wendell Pittsburgh Block, Berry Mowton, P. V. K. Branton, Kemby, Belovary, Rosmont, W. Va. Bratje, delavci, upoštevajte našo prošnjo, ako hočete tudi sebi dobro. Tu je vse polno kozakov, ki pri najmanjši priliki pomečejo vse pod milo nebo, ne ozirajo se na nedolžne otročičke, ne na postave.

Pozdravljam vse člane S. N. P. J. in druge rojake, kakor tudi vse organizirane delavce. Onim pa, ki odjedajo kruh svojim sotrpimom, povem, da je zadnji čas, da odnehajo. — Mihael Križmančič.

Southview, Pa. — Upam, da mi bo dovoljen košček prostora v Prosveti, ko ravno pošiljam naročnino zanj, ker skoraj ne morem biti brez nje.

Z delavskimi razmerami je slabo kakor večinoma po Ameriki; komaj toliko se zasluži, da je za hrano, velikokrat pa še za hrano ne. Gospodje podjetniki se seveda tega ne zavedajo, ker oni imajo itak polne žepa.

Zimo imamo še dosti ugodno. Ni nam treba preveč zmrzovati, ko hodimo kake štiri milje od tu delat v premogov rudnik. Tu namreč stoji vse kolese v jami že kakih 14 mesecev. Toda vse to nas ne straši, da bi nekoliko ne naredili tudi veselja med seboj. Tako smo imeli veselico dne 14. februarja, ki je še dosti polvoljno izpadla, kar so veliko pripomogli udeleženci. Rojaki so nas kar vpraševali, kdaj bo zopet kaka druga veselica. Imeli smo dobro godbo.

Ob prilikah takih prireditve se najbolj pokaže, kako zelo je potrebna med nami Slovenci sloga. Če ne bomo složni, bodo kmalu odpadli vsi štirje vogali S. N. D. Pa kakor se je pokazalo, je prav velika sloga med Slovenci naše naselbine.

Pozdravljam vse čitatele naše naselbine. — Leo Mur.

Bruceston, Pa. — Vsepozved se najdejo izrodki človeštva, ki se skušajo okoristiti na račun ljudske neumnosti. Tako je tudi bog postal nekoga dne angela Gabriela, da napove versko blaznim ljudem splošno preseljevanje v

zemlje v nebesa, da bo potem lahko pokončal brezverce. Ker bog ni naredil konca sveta, si preroki pulijo lase z glave, ker priznani so za lažnike. Vprašanje pa vseeno nastane, kdo je lažnik. Ali so se preroki zlagali, ali jih je potegnil nadangel Gabrijel in kar na svojo pest prišel naznanit. Če je slednji to storil, ga upravičeno lahko imenujemo Kotretza Drugega, in zasluži, da se pride opravičit pred našega modrega mirovnega sodnika.

Sodnji dan, kakoršnega so bili vprizorili, je predstava za nori-nico. Neke fanatika je v svoji norosti tudi napravila zase konec sveta, ko si je nataknila vrat v zanjko iz vrvi. Zbala se je, da bo sodbja pretežavna.

Duhovščina ima toliko očitati rdečkarjem, zdaj pa pogledjmo, kdo ima bolj kosmate grehe. Nobeden rdečkarjev se ni obesil, ker ne verjame v humbuge raznih ver. Noben pameten človek si ni belil glave radi pokončanja sveta, ker ne veruje v maškardo razun takrat, ko se hoče prav v pustnem času s tem zabavati; ne veruje v tiste, ki si natikajo narobe ovratnik in narobe oblačijo srajco ter jo puščajo zunaj hlači tudi takrat, ko ni pust. Največje zlo pa je, da ljudje, ki še verujejo v budalosti, tudi svoje otroke napeljujejo na to, da bodo tudi oni ravnotako nevedni kakor so starši.

Delavske razmere so zanič. Zdi se, kakor bi bili za vedno nastopili pasji dnevi po celem svetu. — Tone s Prema.

Socialisti, progresivci in železničarji

(Federated Press.)

Chicago. — Konferiranje in zborovanje delavskih in liberalnih elementov od 20. do 24. februarja v Chicagu je rodilo sledeči rezultat:

1. Konferenca za progresivno politično akcijo je ostala skupina železničarskih uni, ki se je posvetila nadstrankarski politični akciji.

2. Socialistična stranka se je vrnila na svoje neodvisno in razredno stališče iz prejšnjih let.

3. Ustanovila se je nova, progresivna stranka, ki se organizira prihodnjo jesen.

Železničarske unije, ki so bile hrbitenice Konference za progresivno politično akcijo, so iz političnih in bižniških ozirov pretrgale vezi s svojimi zavezniki v La Follettovi predsedniški kampanji in se vrnila na svojo staro pot nadstrankarske politike. Kakšni so ti politični in bižniški oziri, so jasno povedali L. E. Sheppard, predsednik Bratovščine sprevoznikov, D. B. Robertson, predsednik Bratovščine lokomotivnih kurjačev in vlakovspremnega moštva, E. J. Manion, predsednik unije železniških telegrafistov in drugi voditelji petnajstih železničarskih organizacij, ki so se udeležili zborovanja v Lexingtonu hotelu. Rekli so, da so mezde, delovni pogoji in mesta železničarjev pod kontrolo vladnega železniškega delavskega odbora, a ta odbor je odvisen od kongresa in predsednika Združenih držav. Če se železničarji lotijo gibanja za tretjo stranko, se zamerijo vladajoči stranki v kongresu in ta jim lahko nagaja. Zato je zanje najbolje — so rekli — da se ne vti-kajo v novo politično gibanje.

Socialisti in drugi zagovorniki nove stranke so pojasnjevali voditeljem železničarjev, da je pet milijonov volilcev, ki so volili La Folletta, dober začetek in da sta stari stranki brez vsakega upanja za delavstvo. Posebno Hillquit in Debs (kateremu so železničarji priredili velike ovacije) sta apelirala, naj se vse skupine v K. P. P. A. strnejo v American Labor party. John Appleton in Haven Hopkins, zastopnika "Odbora 48", sta tudi apelirala na železničarje, naj ostanejo na bojni fronti.

Ko ni vse nič pomagalo, so socialisti in bolj vneti pristaši La Folletta pustili železničarje in se sešli v novi konferenci. Takoj pa se je pokazalo, da socialisti in lafollettovci ne bodo mogli skupaj voziti. Socialisti so hoteli imeti razredno delavsko stranko, v kateri se afilirajo vse obstoječe delavske in farmer-laboritake skupine, dočim so drugi rekli, da nova stranka mora biti samo liberalna reformistična stranka, ki se naj organizira iz posameznih

Ko je prišlo do glasovanja, so bili socialisti poraženi in tedaj so rekli, da nečje imeti nič več posla s progresivnim gibanjem. Progresivci so ostali sami in zaključili, da se anidejo v jeseni in organizirajo novo stranko. Izvolili so začasnimi izvrševalni odbor petih članov, ki pripravi vse potrebno in skliče konvencijo. Johnston je na čelu odbora. Medtem so pa naročili zastopnikom posameznih držav, naj takoj organizirajo enote nove stranke po državah. Illinois se je odzval prvi in 24. t. m. je bil sestanek, na katerem je bil izvoljen odbor 25 članov, ki organizira stranko v tej državi.

Medtem so imeli socialisti izredno konvencijo 23. in 24. februarja, na kateri so na predlog Hillquita sklenili, da stranka izstopi iz K. P. P. A. in gre svojo pot ne oziraje se na novo progresivno stranko. Sprejet je bil načrt obširne agitacije in izobraževalne propagande. Stranka bo poskušala ustanoviti oddajno radio postajo za razširjanje socialistične propagande, zgradi lastno tiskarno in pomnožiti svoje časopise. Na konvenciji je bilo 40 delegatov iz 20 držav in šestih tujenarodnih federacij.

Socialistična konvencija je popolnoma ignorirala tekmovalko komunistično stranko (Workers party). Gost na konvenciji je bil Rafael Abramovič, eden voditelj ruskih menjševikov, ki je v svojem govoru kritiziral boljše-vike in rekel, da Rusija še ni zrela za socializiranje. Govoril je ruski. Abramovičev nastop je presenetil delegate in mnogi niso odobrvali njegovega napada na sovjetsko vladu, kakor je dejal delegat Murray King iz Minneapolisa.

Stranka je imela dobro obiskani javen shod na Washingtonu rojstni dan in naslednji večer je bil banket v počast Deb-su na njegov rojstni dan.

IZ PRIMORJA

Strahna družinska tragedija v Riemanjih. Dne 2. febr. zvečer se je odigrala v Riemanjih blizu Trata strahna družinska tragedija. Bpat je z očetovo pomočjo na zverinski način umoril svojega mlajšega brata. Dogodek se je vršil v hiši posestnika Ivana Zuliana, ki je star 63 let, med njim in njegovim starejšim že poročenim sinom Ivanom, ter bratom Josipom. Med slednjima imenovanimi je vladalo že dalj časa napeto razmerje, ki je nastalo radi delitve posestva. Mlajši sin Josip, kateremu je bilo 24 let, je zahteval, da mu oče odšteje dedščino, do katere ima pravico. Stari Zulian in starejši brat sta se tej zahtevi upirala in v hiši so nastali prepri, v katere je moral poseči celo krajevni orožnik. Prošli ponedeljek se je Josip Zulian vrnil iz Trata domov. Oče in brat Ivan sta ga sprejela zelo surovo. Začelo se je dejanjsko ruvanje, tekmo katerega je starejši brat pograbl sekiro in zamahnil z njo po Josipu, ki se je zgrudil na tla, kjer je obletel smrtno ranjen. Dogodek je na pravih v tržaški okoliščini zelo mučen vtis. Orožniki so aretirali zverinskega očeta in brata-morilca.

Skok pijanca skozi okno na cesto. 23letni težak Ivan Čok iz Vrdele pri Trstu se je te dni napil in je, omamljen od vina, skočil s prvega nadstropja svojega stanovanja na cesto. Previdnost pa je napravila, da se ni moč prav nič poškodovati, kar se v podobnih slučajih le redko ali sploh ne zgodi.

Tatvina na goriškem pokopališču. Neznani tatovi so ukradli na novem goriškem pokopališču, katero leži na mirenki cesti, več železnih drogov in omet bodeče žice. Goriški fanatični Italijani so tatvino pripisali slovenskemu prebivalstvu, kljub temu, da nihče ne ve, kdo jo je zagrešil.

Eksplozija naboja. 13 letni Stanko Marušič iz Lokvice na Goriškem je zažgal robido na domači njivi. Ko je robida pri-gorela do najgostejših pogankov, je nastala eksplozija. Razpočil se je naboj in je dečka tako težko ranil, da so ga morali domači prepeljati v bolnišnico.

Z vročo vodo se je oparil dveletni otrok Edvard Klover v Trstu, Matja ga je ostavila brez nadzorstva v kuhinji. Edvard se je za materine odnositnosti tako nerodno motovil okrog loncev, da se je oparil. Zdobil je teške opekline in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

DELAJSKE NOVICE

(Federated Press.)

Stavka pomelaveč končana. Chicago. — Stavka 3000 uličnih pomelavečev v soboto in nedeljo se vrnejo danes (2. marca) na delo. Strajk je bil končan s kompromisom, potem ko je komisar za javna dela Sprague zagrozil stavkarjem, da s policijsko silo zdrobi stavko. Zupan Dever in policijski načelnik Collins sta podprla komisarja. Pomelaveči, ki so zahtevali 50c dnevnega povisa, dobe le 15c.

Jama zaprila; 800 rudarjev na cesti.

Harrisburg, Ill. — Dva premovalnika, Saline County Coal Corporation No. 7 in Harrisburg Mining Coal Co. No. 1, sta ustavila obrat v soboto. V prvem je delalo 500, v drugem pa 300 rudarjev. "Premogovni trg je lah" je izgovor operatorjev.

Čikaški krojači obnovili pogodbo.

Chicago. — Krojaška organizacija I. L. G. W. je obnovila medzno pogodbo z lastniki 90 delavcev v Chicagu. Pogodba, ki velja eno leto, daje delavcem 44-urni tedenski delavnik in ugodno delavniško.

Predavanja na rednih sejah.

Chicago. — Krajevne unije krojaške organizacije I. L. G. W. v Chicagu so zaključile, da bo do odslej na njihovih rednih sejah vršila tudi znanstvena in prosvetna predavanja.

ZBORNIKA JE SPREJELA DICKINSONOVO TRŽNO PREDLOGO.

Prav malo je izgleda, da bo kaj storjenega za farmarje v tem zasedanju.

Washington, D. C. — Dickinsonova predloga za zadružno postavljanje poljskih pridelkov na trg je bila sprejeta v zbornici z 284 glasovi proti 95. To pomeni, da zbornica ni vpoštovala Capper-Haugenove predloge, katero je priporočala predsednikova poljedelska konferenca.

Senat mogoče ne bo sprejel nobene poljedelske predloge, ali bo pa sprejel kaj podobnega, kot je Dickinsonova predloga. Sodba je splošna, da je čas prekratek, da se bo kaj izvršilo v sedanjem zasedanju v interesu farmarjev.

O predsedniku sodijo, da bi podpisal Dickinsonovo predlogo, ako bi zanjo glasoval tudi senat.

POŠTNIM USLUŽBENCEM SE POVIŠA MEZDA.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je podpisal predlogo, ki poviša mezdo poštne uslužbenecem. Mezda se jim poviša od prvega januarja t. l.

Radi povišanja mezde se je tudi povišala poština.

Poština prvega razreda se ne poviša razen na dopisnicah. Odslej bo treba plačati dva centa poštne od dopisnice.

Poština drugega razreda ostane 1½ centa od funta čitva, od oglasov je pa plačati 2 centa od funta v prvem in drugem pasu, tri cente v tretjem pasu, šest centov v četrtem, petem in šestem pasu in devet centov v sedmem in osmem pasu.

Za eno četrtno centa se poviša poština pri verskih, podučnih, znanstvenih, filantropičnih, poljedelskih, delavskih in bratskih časnikih in periodičnih publikacijah.

Poština za tretji razred se poviša od enega centa na cent in pol za vsaki dve unči.

Pri paketni službi se zaračuna za vsak paket dva centa več.

ALI BODO ČITALI BIBLIJO V JAVNI SOLI.

Columbus, O. — Zbornica je sprejela Buchananovo predlogo za čitanje biblije v javnih ljudskih solah. Zdaj pojde predloga pred državni senat. V zbornici je bilo oddanih 80 glasov za predlogo, proti pa 40.

Nihče ne more po ustanovi prisiliti starišev, da pustijo otroke v soli, kadar se čita biblija.

Francoska armada šteje 701.000 mož.

Pariz, 28. febr. — Zbornica je včeraj odobrila kredit za armado v vsoti 4.000.000 frankov. Redna armada šteje 701.000 mož. Omenjena vsota ima služiti za pojačanje oboroženih sil v Maroku.

SLABO NAŠTUDIRANA VLOGA.

Gledališkemu igralcu je pone- srečil rop; kmalu bi bil linčan.

Chicago, Ill. — James Murphy, star osem in dvajset let, je gledališki igralec. V Chicagu je prišel iz Minneapolisa. Oblači se fino, kot je že v navadi pri gledaliških igralcih. Zdaj je pa nastopil v vlogi pristnega roparja, ki seveda ni tako končalo kot na odru.

Vstopil je v prodajalnico za smotke na vogalu Monroejeve ceste in Clarkove ulice. Potegnil je samokres z običajnim roparskim pozdravom in ga namerila na uslužbenca Frank Duckmana.

Duckman pa ni strahopetec. Kakor blisk je pograbil kladivo, planil na roparja in prišel je kričati na ves glas. Prihitelec je A. G. Specht, policaj na konju, ko je Murphy bežal iz prodajalne v stransko ulico. Specht je planil na Murphyja in ga vrgel na kup peska. Vajjala sta se po pesku in Specht je skušal iztrgati roparju samokres. Prišel je na pomoč policaj Michael Trearn.

Medtem se je pa nabrala velika množica ljudi, ki je pričela suvati prijetega roparja. Eni so celo kričali: "Na svetilko z njim!" Policaja sta imela polne roke dela, da sta odganjala ljudsko množico, dokler ni dospel policijski voz in odpeljal roparja na policijsko postajo.

ROPARSKI OBISK NA OSOB- NEM VLAKU.

Tolovaja sta odnesla plen za deset tisoč dolarjev.

Chicago, Ill. — Dva mlada sloka človeka sta sedla na vlak newyorské centralne železnice v Toledu. Sedela sta mirno kot potnika, ki se ne brigata dosti za svoje sopotnike in ki opazujeta naravo z vlaka. Tako mirno sta sedela do poldesetih zvečer, ko je vlak drvil mimo postaje Chester-ton, Ind., proti Garyju. Odpria sta kovčeg, iz katerega sta vzela samokres in lovsko puško z odrezano cevjo. V teku petnajst minut sta nabrala v enem Pullmanovem vozu zlatnine, draguljev in denarja za deset tisoč dolarjev. V Garyju sta skočila z vlaka.

Ustrahovala sta sprevodnika in postreščka, nakar so prišli potniki na vrsto. Eden potnikov je pa porabil ta trenutek, da je denarno listnico, v kateri je bilo več sto dolarjev, hitro skril po sedežem.

Ko se je vlak blizal postaji Gary in sta roparja že imela plen, sta posvarila vse v vozu, da naj nikar ne lezejo za njimi, ako ne žele, da jim bo glava odstreljena. In ko so zaškripale zavore, sta roparja zapustila vlak in izginila v noč.

CIGANI OPROŠČENI ROPA.

Chicago, Ill. — Štirje cigani od Steve Marksove stranke so bili oproščeni ropa na sodišču sodnika William J. Lindsaaya. Dve priči ciganskega kralja "Bimba" nista mogla spoznati v ciganih roparje, ki so okradli ciganskega kralja.

Kralj "Bimbo" bi rad videl, da bi bili štirje cigane izročili oblasti v Memphisu, Tenn.

Marksovi pristaši govore, da kralj "Bimbo" želi, da pridejo štirje cigani iz države, da ne bodo pričali proti njemu.

Afera Spalajkovičeve v New Yorku.

New York. — Kora Spalajkovič, sestra jugoslovanskega poslanika v Parizu, ki je bila pred par tedni aretirana, ker je streljajala na C. G. Hupfela, milijonarjevega sina, mora ostati v zaporu, ako nihče ne položi zanjo \$50.000 porokstva. Sodnik Mancuso je na predlog prosekutorja določil omenjeno vpolo, ko je prosekutor izjavil, da je ženska nevarna, ker je tudi drugim že grozila z orožjem.

300 mrtvih v eksploziji v Braziliji.

Rio de Janeiro, Brazilija, 28. febr. — Tristo oseb je bilo ubitih včeraj na otoku Caju, ko je eksplodiralo 3000 zabojev dinamita v teku nekega požara. Na stotine oseb je ranjenih in polovica teh najbrž umre. Vse žrtve so brazilski delavci in ognjevarci, ki so gasili požar. Ko se je ugalj dinamit, je sledilo okrog 30 sekundni drni na drni.

Popravek.

Melstrand, Mich. — V št. 43 se je urinila neljuba pomota. Naše društvo ima št. 387, a pomota je napisano 382. Pravilno je torej: št. 387 v Limestone, Mich. — F. F. F.

MILJONARJI KUPUJEJO SVET V FLORIDI.

Najbrž nameravajo napraviti raj iz nje za milijonarje.

Dayton, O. — Solnčnata Kalifornija ne vleče več pri milijonarjih. Saj tako se zdi človeku, ki opazuje, kako se milijonarji drenjajo za zemljišči v Floridi. Bogati ljudje so vzeli iz tukajšnjih bank od dveh do treh milijonov dolarjev za nakup zemljišč okrog Miamija v Floridi. Neki tukajšnji milijonar je naložil v teh zemljiščih kar \$600.000.

Zdaj je na vrsti Miami in njegova okolica. Tam je največja kolonija ljudi, ki ne sejejo, žanjejo, mlatijo in pospravljajo pridelkov s polja in ki ne hodijo garat v rudnike, jeklarne, tovarne itd., vseeno prav udobno živijo, ker dela na milijone in milijone ljudi, ki ne prežive enega dneva brez skrbi za kruh bodočega dneva.

ŠKROB KOT SREDSTVO PROTI PREHLADU.

Chicago, Ill. — Zadnje zimo so ljudje v Chicagu povzili precej kroglic iz škroba kot sredstvo proti prehladu. Tako namreč izjavlja policija, ko je aretirala Milton D. Lipshuta in John Byruda, predsednika Byrud Drug kompanije. Aretiranca sta očitala drug drugemu, da je drugi zakrivil napačno klasificiranje škroba.

Dogodek sam pa uči, a kakšni mi sredstva se ljudje v današnji družbi pehaajo za dolarjem. Igrajo se z zdravjem drugih ljudi in prav nič jih ne peče vest, ako s prevrtljivimi sredstvi spravijo nekaj ljudi prezgodaj na drugi svet, ako jim taka prevrtljiva sredstva obetajo velik dobiček.

STARA POVEST O ŽELEZNIŠKEM KRIZIŠČU.

Avto razbit in tri osebe ubite.

Hampshire, Ill. — Ko je William Bauman, tukajšnji bankir, pripeljal s svojim avtom na železniško križišče, v katerem sta poleg njena sedeli še njegova mlada žena in njegova tri leta stara netjakinja Juanita Doty, je privozil brzovlak, ki je avto razbil na kose. Bankirjeva žena in netjakinja sta bili takoj mrtvi, bankir je pa umrl uro kasneje v bolnišnici.

Križišče nima zatvornic in ljudstvo pravi, da je to vzrok nesreči.

PREMOGOVNIK ZAPRT.

Osem sto rudarjev brez dela.

Harrisburg, Ill. — Saline County Coal Mining kompanija je zaprla rudnik šte. 7, v katerem je delalo 500 rudarjev. Harrisburg Coal Mining kompanija je pa zaprla rudnik šte. 1, v katerem je delalo tri sto rudarjev. Oba rudnika sta zaprta za nedoločen čas in kompaniji izjavljata, da sta bila rudnika zaprta zaradi pomanjkanja narode in premog. To pomeni, da prihaja vedno več premoga iz neorganiziranih rudnikov na trg.

STEBER SEDANJEGA REDA OBSJOEN V JEČO.

Hammond, Ind. — Martin Smith, sodnik na kriminalnem sodišču, je obsodil John Zitzja, zemljiškega trgovca in davkarja, v ječo za nedoločen čas. Zitzj je pobral davke od svojih klijentov in denar porabil zase, mesto da bi ga izročil okrajnemu blagajniku.

Francosko mesto počastilo Lenina.

Douarnenez, Francija, 28. febr. — Komunistični občinski svet, ki je bil pred kratkim izvoljen v tem mestu, je sklenil, da se stari trg Sv. Križa prekrati v Leninov trg.

SAMOMOR JUGOSLOVANA.

Chicago. — Rade Radaković, 9550 Avenue N., star 47 let, si je v petek zvečer prerezal vrat z nožem in kmalu potem umrl. Slabo zdravje ga je menda poglalo v smrt.

Popravek.

Melstrand, Mich. — V št. 43 se je urinila neljuba pomota. Naše društvo ima št. 387, a pomota je napisano 382. Pravilno je torej: št. 387 v Limestone, Mich. — F. F. F.

BARONI ŽALUJEJO ZA SEN. MCCORMICKOM.

Chicago. — (Fed. Press.) — Čikaški bizniški baroni in voditelji stare garde žalujejo za senatorjem Medillom McCormikom, ki je pred nekaj dnevi nagloma umrl v Washingtonu.

McCormick je bil v kongresnem imeniku označen kot pisatelj in farmar, toda v šestih letih sedenja v senatu je vedno glasoval z milijonarskim blokom, ne pa s farmarskim. Najbolj se je odlikoval takrat, ko je glasoval proti izključitvi Truman Newberryja iz Michigana, kateremu je bilo dokazano, da si je kupil sedež v senatu. Lansko spomlad je McCormick ponovno kandidiral, a bil je temeljito poražen pri primarnih volitvah. Medill McCormick je bil zet Mark Hanne, ki je bil predsedniku McKinleyju pred 25 leti to, kar je bil Harry Daugherty pokojnemu predsedniku Hardingu. Bil je tudi glavni lastnik lista "Chicago Daily Tribune".

Naval na zlato v Sibiriji.

Vladivostok, 28. febr. — Več ko 20.000 oseb je navallilo zadnje dni v južnovzhodno Sibirijo, kjer so bile pred kratkim odkrite bogate žile zlata rude. Sovjetske oblasti pa so hitro vzele stvar v svoje roke in dekretirale, da noben eksplorer ne sme odnesti več ko 9000 rubljev vrednosti zlata in vsak zlatokopac mora prinesiti seboj dovolj denarja ali živil, da ne bo nadlegoval drugih. Zlato se nahaja v okoliših Blagoveščenska.

Problemi pomlajevanja

Metoda dr. Javorskega.

Ni tukaj mesto, da bi obširno in znanstveno razpravljali o raziskovanjih slovitega pariškega Rusa Javorskega in o njegovih čudovitih uspehih na polju pomlajevanja. V poljudni obliki hočemo le seznaniti naše širše občinstvo z bistvom in principi njegove pomlajevalne metode, ki je naša priznanje na vsem svetu in skoraj zatemnila slavo in slove njegovega druga doktorja Voronova.

Doktor Javorški je po dolgotrajnih poskusih in napornem delu dospel do istega zaključka, do katerega so prišli pred njim Loeb, Ebeling in dr. Carrel. Dr. Javorški je namreč ugotovil, da so celice, ki sestavljajo človeško telo, v bistvenih svojstvih alične enoceličnega bitja, t. j. da lahko žive neskončno dolgo; pod pogojem, da se okolica, v kateri se nahajajo, obnovi vsaj vsake dva dni, s čimer se prepreči razvoj avtotoksinov.

Ce hočemo torej premagati starost, nam je potrebno le — če je seveda zgornji princip pravilen — najti način, kako obnoviti notranjo okolico človeškega organizma, ali z drugimi besedami, najti moramo način, kako obnoviti in osvežiti našo kri. No, tekom svojih raziskavanj je dr. Javorški našel, da zadostuje zelo majhna količina mlade krvi, da jo pretvorimo in obnovimo in oazežimo vso kri od starosti oslabelega sesalca. Posledica tega procesa je, da se celice osvobodijo lastnega strupa (avtotoksinov), in organizem se pomladi.

Javorški je uporabil svojo metodo na živalih in uspeh je bil popoln. Od teh prvih praktičnih poskusov na živih bitjih je preteklo že precej časa, in doktor Javorški se je lotil ljudi. Našim čitateljem je znano, s kakšnim senzacionalnim uspehom. Je li človeštvo postalo v resnici neumrljivo? Smo li končno vendar doživeli čudež, za katerim je človeštvo od pamtike tako vroče hrepelo?

Na ti vprašanji odgovarja v pariškem "Figaru" sam dr. Javorški:

— Ne bodimo preveliki optimisti, vira večne mladosti tudi jaz nisem odkril. Gotovo pa je, da sem s svojo metodo prenosa (transfuzije) krvi dosegel čudovite uspehe. Ne vedno: v dveh slučajih izmed treh. Starci ne čutijo več utrujenosti, se ne pritožujejo nad nočmi brez spanja, nasprotno pa se jim je z mladostno krvjo povrnilo mladeniško veselje do življenja, takozvana "euphorija", ki izhaja iz harmonije naših organov — mens sana in corpore sano.

Dodati pa moram, nadaljuje doktor Javorški, da izprememba na zunanji ni toli očitna kakor pri Voronovi metodi. Subjekt se včasih ne izpremeni, brzo se ohladi, se ne odloži in laže

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1904.

Podporna Jednota

Imenik 17. Junija 1907. v dravi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-39 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESK:

Predsednik Vincent Calmar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnston, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Jože Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESK:

Martin Zelenkar, predsednik, Box 276, Barberton, Ohio; Frances A. Tancher, 2827 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Kridman, 13111 Bennington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terrell, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODESK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-39 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VEHODNO OKROŽJE: Jacob Ambroš, Box 386, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Green Kane, za jugoslad. Frank Klun, Box 399, Chisholm, Minn. za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Paul Berger, predsednik, 848 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Zavertnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 36th St., Chicago, Ill.

Zdržišveni odbor:

Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; John Oren, 3639 W. 36th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI EDRAVNIK: Dr. F. J. Kora, 6283 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR! — Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PIŠMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADREVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohbe se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADREVE V VEZEI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse priobče glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošilja Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prisrki na gl. porotni odesk se naj pošiljajo na naslov: Martin Zelenkar, Box 276, Barberton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajo, oglaš, naročnina in sploh vse kar je v zvezi s glasilom "Jednota", naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-39 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Književne vesti

Velikosrbska mapa. Knjižar na "Sveslovenska Knjižarnica M. J. Stefanović i Drug" v Belgradu nam je poslala nov stenski zemljevid "Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca" in sraven kup cirkularjev s prošnjo, naj jih razdelimo med "naše rodoljube" v Ameriki. Zemljevid je samsebi dobro delo. Deli se v več delov, ki kažejo v različnih barvah poleg politično-geografskega tudi topografijo in etnografsko, industrijsko, rudniško, versko itd. Ilice Jugoslavije.

Prošnjo pa ne bomo ustregli. Zemljevid je namreč tiskan samo v cirilici in radi tega brez pomena za ameriške Slovence, ki se niso učili cirilice. Izdajatelj tudi sam priznava, da je zemljevid namenjen propagandi za "rašireno otadžbino", torej velikosrbska propaganda. Za tako propagando pa imamo najmanj časa in še manj volje.

— Kaki dve leti; pozneje pa se lahko postopajno obnovi vedno znova, takorekoč v neskončnost. Moja metoda je prav tako kakor Voronova uporabljiva tudi za visoko starost; kot vglad naj vam navedem slovitega slikarja Guillaumina, ki se je v starosti 84 let podvrnil operaciji in me je potem zagotavljal, da zdaj po dolgem času zopet lahko spi.

— Dejali ste, gospod doktor, da sta se izmed treh operacij posrečili dve. Mi li morete pojasniti, kako da se je tretja posrečila?

— Ne! Da vam priznam, sam sebi se zdim kakor Volta, ko je na žabljih bedrih odkril elektriko. Kakor italijanski učenjak tako tudi jaz slutim neskončno dalekosežnost svoje najdbe, toda — odkrito priznam — ne morem razumeti, da prav majhna injekcija — jedva deset kubnih centimetrov — zadostuje, da pretvori celotni organizem, da pa velike injekcije ostanejo brez slehernega uspeha. Prav tako dosedaj še ne vem, zakaj se mi operacija vedno ne posreči in tudi ne razumem, da nekateri operiranci čutijo blagodejni uspeh injekcije, drugi pa ne.

Z gotovostjo morem v tem trenutku trditi le sledeče: če naj ima injekcija uspeh, je potrebno, da je kri tistega, ki jo odda, s krvjo tistega, ki jo sprejme, čim najbolj sorodna v svojem sestavu. Neobhodno potrebno pa je, da pripadeta oboja individuila isti človeški skupini. Te skupine so: 1. nervozni ljudje, 2. limfatični, 3. kolerični, 4. sangviniki. Tem bolj je, čim bolj sta si subjekta alična.

Kakor iz tega izprevidite, je pri vsaj stvari še mnogo nepojasnjenega, upam pa, da bomo kmalu prodrli v globine najnovejših medicinskih panog, ki bo revolucionirala i fiziologijo i sedanjio medicinsko znanost sploh.

Prodaj za informacije

Odgovori na vprašanja. J. H. Taplin, W. Va. — Za izterjavanje plač, mezd in dolgov so v vsaki državi kakor tudi v vsakem večjem mestu izterjevalci, ki kajpada računajo gotov odstotek od izterjane vsote. V bližnjem mestu torej lahko dobite takega kolektorja. Obrnete se tudi lahko na Legal Service Association, 3175 Lincoln ave., Chicago, Ill. — Poudariti!

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Ciceru za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawdale Ave., CHICAGO, ILL.

DOHODNINSKI DAVEK

Koliko naj davkoplačevalec odbije za otroke?

Nekoliko odgovorov na vprašanja glede dohodninskega davka.

Ker se bliža dan 15. marca, do katerega je treba prijaviti dohodek za leto 1924 in plačati dolžni dohodninski davek (income tax) ljudje veliko povprašujejo, koliko davka jim je treba plačati po novem davčnem zakonu. Sledeča vprašanja in odgovori bodo na najlažji način rešila razne probleme poincev. V njih vsak najde nekaj, kar se tiče njegovega problema. Citajte jih pazno in prilagodite odgovor svojemu položaju.

Vprašanje: Jaz sem oženjen in živim z ženo in dvema nedolnimi otrokoma. Tekom leta 1924 zaslužil sem čistih \$3.600. Koliko davka imam plačati?

Odgovor: Vpravičeni ste najprej do osebnega odbitka (per-

sonal exemption) — \$2.500, nadalje do odbitka \$400 za vsakega otroka, skupaj torej odbitje od zaslužka \$3.300. Ostanje torej za vas je \$300 obdavčljivega dohodka. Davčni odstotek znaša dva odst. in 2% od \$200 je \$4. Od tega zneska pa imate pravico odbiti nadaljnjih 25% oziroma četrtino, torej \$1. Ostanje torej \$3, ki ste jih dolžni plačati kot svoj davek.

Vprašanje: Jaz sem samec, ali moram podpirati postarno mater v Jugoslaviji. Moj čisti zaslužek tekom leta 1924 je znašal \$2.000. Koliko davka moram plačati?

Odgovor: Vi smete odbiti \$1.000 za sebe in \$400 za mater. Ta takozvani odbitek za odvisne osebe (credit for dependents) velja brez ozira na to, da-li taka odvisna oseba živi skupaj z davkoplačevalcem ali ne, da-li je z njim v sorodstvu ali ne. Glavna stvar je ta, da oseba, ki je v glavnem odvisna od davkoplačevalčeve podpore, nima še 18 let ali se drugače ne more sama vzdrževati radi telesne ali dušev-

ne nesposobnosti. Ker ste zaslužili \$2.000, ostanje za vas torej \$600 obdavčljivega dohodka. Vaš davek znaša torej 2% od \$600, kar je \$12, manj četrtino te vsote, \$3; 12 manj 3 je 9; torej morate plačati \$9 davka. Ta četrtina oziroma 25%, ki se odbije od odstotnine, je ena izmed novotarij novega davčnega zakona. Do tega odbitka so vpravičeni vsi takozvani zaslužni dohodki (earned income). Vsak dohodek pod \$5.000 se smatra za zaslužni dohodek.

Vprašanje: Jaz sem inozemec, nastanjen v Združenih državah in vzdržujem ženo in tri otroke pod 18. letom, živče v starem kraju. Moj čisti dohodek je bil lani \$2.200. Koliko znaša moj davek?

Odgovor: Ker ste sicer poročen, ali ne živite skupaj z ženo, niste vpravičeni do osebnega odbitka \$2.500, marveč le do \$1.000, kakor da bi bil samec. Niti ne smete odbiti \$400 za ženo, pač pa po \$400 za vsakega otroka. Vpravičen ste torej odbi-

ti vsa skupaj \$2.200. Ker torej ne ostanje nikakega obdavčljivega zneska, nimate plačati nič davka, pač pa morate prijaviti svoj dohodek (file an income tax return), kajti vsi samci oziroma oni, ki so obdavčeni kot samci, morajo vložiti dohodninsko prijavo, ako so zaslužili čez \$1.000.

Vprašanje: Jaz sem inozemec, nastanjen tukaj, in podpiram sorodnike v starem kraju. Smem li jaz odbiti \$2.500 kot poglavar družine?

Odgovor: Ne. Davčni zakon smatra za poglavarja družine (head of a family) osebo, ki podpira enega ali več sorodnikov v svojem lastnem domu. Tak poglavar družine je na pr. vdovec, ki ima otroke pri sebi, sin z materjo, brat z mlajšimi brati in sestrami itd. Ti "družinski poglavarji" so vpravičeni do osebnega odbitka \$2.500, ravno kot poročene osebe. Kdor pa ima otroke v starem kraju, ni družinski poglavar v smislu davčnega zakona, kajti glavni pogoj je skupno življenje.

Vprašanje: Jaz imam v starem kraju več sorodnikov, ki jih podpiram, in hočem odbiti po \$400 za vsakega. Kako naj dokazem, da jih podpiram?

Odgovor: Ako se zahteva tak dokaz, navadno zadostuje pismo s strani občinske uprave ali pristojnega sodišča onega okraja, kjer ti sorodniki živijo.

Vprašanje: Moja plača za leto 1924 je znašala \$2.000, ali poleg tega sem imel dobiček od \$3.000 na podlagi prodaje nepremičnine. Imam-li pravico do 25% odbitka za zaslužene dohodke?

Odgovor: Novi zakon določa, da vsi dohodki pod \$5.000 se imajo smatrati za zaslužene dohodke. Vi torej smete odbiti 25% od davčnega zneska.

Vprašanje: Sem farmar in bi rad znal, kaj se smatra za surovi dohodek (gross income) farmarja?

Odgovor: Surovi dohodek farmarja obstoja od gotovine ali vrednosti blaga ali lastnine, dobljene potom prodaje poljedelskih pridelkov in živine, kakor od dohodka iz drugih virov.

Vprašanje: Toliko jaz kolikor moja žena delava in sva skupaj zaslužila približno \$3.000. Ali morava vsak posebej prijaviti svoj dohodek, ali zadostuje ena sama prijava?

Odgovor: Smete storiti eno ali drugo, ali v nobenem slučaju ne smete za oba skupaj odbiti več od \$2.500 osebnega odbitka.

Vprašanje: Sem poročen, ali moja žena ne živi z menoj. Smem odbiti \$2.500 od dohodka?

Odgovor: Ne, vi ste vpravičeni le do osebnega odbitka \$1.000.

Vprašanje: Lani sem delal dva meseca v Bostonu in potem sem se preselil v Detroit, kjer sem delal sedem mesecev. Sedaj delam v Chicagu. Po poklicu sem mizar. Moram li plačati davek kot nenastanjen inozemec?

Odgovor: Ne, vi ste nastanjenec (resident). Nenastanjeni inozemec (non-resident alien) je oseba, ki je prišla le začasno v Združene države, na pr. radi zabave ali radi trgovaškega posla. Tak inozemec ima pravico odbiti le \$1.000 od svojega dohodka in nima pravice do drugih odbitkov. Priseljenec v drugi zemlji pa se smatra za nastanjenca in vli-va glede dohodarine iste pravice in dolžnosti, kot državljan.

Vprašanje: Kaj pomenja "zaslužni dohodek" (earned income)?

Odgovor: Za takega se smatrajo mezde, plače, in sploh vsak zaslužek za resnično izvršeno delo.

Vprašanje: Jaz sem se poročil dne 10. aprila 1924. Moj čisti dohodek za vse leto je znašal \$2.600. Smem odbiti \$2.500 za poročene ljudi?

Odgovor: Po starem davčnem zakonu bi bil vpravičen do tega odbitka, kajti zakonski stan, ki je obvladal zadnjega dne leta je bil merodajen za vse leto. Sedaj pa je drugače. Vi ste bil samec tri mesece in poročen devet mesecev minolega leta. Za ono dobo, ko ste bil samec, znaša vaš osebni odbitek \$250 (t. j. tri dvanajstinke od \$1.000) in za dobo, ko ste bil poročen znaša vaš osebni odbitek \$1.875 (t. j. devet dvanajstink od \$2.500); skupaj ste torej vpravičeni odbiti \$2.125. Odbivši to vsoto od vašega dohodka, ostanje \$475 obdavčljivega dohodka. 2% od tega zneska znaša \$9.50; odbivši četrtino tega zneska, ostanje \$7.13 kot davek, ki ste ga dolžni plačati.

Vprašanje: Delam na farmi, sem samec in moja plača znaša

\$40 na mesec poleg hrane in stanovanja. Moram-li prijaviti svoj dohodek?

Odgovor: Ker je prosta hrana in stanovanje del plačila za vaše delo, morate prijaviti svoj dohodek, ako vrednost istega dodatno k plači v gotovini, znaša čez \$1.000.

Vprašanje: Jaz sem samec, ali podpiram postarnega očeta v starem kraju. Moram dokazati da ga podpiram, predno smem odbiti \$400 za njegovo vzdrževanje?

Odgovor: Ne, ali je mogoče, da bo davčna oblast kasneje zahtevala od vas dokaze, ako dvomi o resničnosti vaše navedbe.

Vprašanje: Poročen sem in živim z ženo in 15letnim otrokom. Zaslužil sem \$2.600. Moram-li plačati kaj davka?

Odgovor: Ker ste vpravičen do osebnega odbitka \$2.500 in do odbitka \$400 za otroka ne ostanje ničesar, za kar bi morali plačati davka. Ali, dasi nimate ničesar plačati, morate vendarle prijaviti svoj dohodek, ker poročene osebe, ki imajo družino pri sebi, morajo vložiti dohodninsko prijavo, ako so zaslužile čez \$2.500. Priprkrite si tiakovino, ki je predpisana v to svrhu, izpolnite jo, dajte svoj podpis potrditi od javnega notarja in pošljite svoj "return" po pošti na naslov "Collector of Internal Revenue" v svojem okraju; seveda lahko tudi greste k njemu osebno. Ako ste to storili pred dnem 15. marca, ste povsem zadostili svoji davčni dolžnosti. — F. L. I. S.

POHABLJENI OTROCI.

Po cenitvi ustanove "Mednarodno društvo za pohabljenе otroke" (International Society for Crippled Children), ki je nedavno izdala knjižico pod naslovom "Oskrba, zdravljenje in vzgoja pohabljenih otrok", je v Združenih državah okoli 264.000 pohabljenih otrok.

Izmed vzrokov, ki so povzročili pohabljenost, se navaja v prvem redu otroška paraliza; tuberkuloza kosti zavzema drugo mesto in pohabljenost od rojstva tretje mesto, dočim riketi (mekokoznost) stoje na četrtem mestu.

LEPA PRILIKA.

Na prodaj mala trgovina in 6-sobna hiša, proda se po nizki ceni. Oglasite se pri lastniku za ceno in drugo na 3113 So. Lawndale ave., Chicago, Ill. (Adv.)

DA SKUHAS DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v salogi slad, krmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalno živilnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6407 Superior Avenue, Cleveland O

ALI ČITATE

dobre knjige?

Tedaj naročite knjige Književne matice

S. N. P. J.

Človeku je potrebna duševna hrana kakor telesna. Največje zlo za delavca je neznanje. Čimbolj je delavec neveden, tembolj ga izkoriščajo od vseh strani. Dobra knjiga je največji sovražnik nevednosti in duševne teme. Delavec se mora učiti; vzeti si mora sam, česar mu ni dala revna šola. Citati mora dobre knjige.

Ako ste ukaželjni, če hrepenite po izobrazbi in duševnem razvedrilu, ako želite citati povesti iz delavskega življenja, spoznati nekatere naravne resnice in če se hočete seznaniti s temeljnimi pogoji angleškega jezika, naročite si sledeče knjige:

Slovensko-angleška slovnica	\$2.00
Zajedanci	1.75
Zakon biogeneze	1.50
Jimmie Higgins	1.00
Pater Malaventura	1.50

Kdor naroči Zajedance in Zakon biogeneze skupaj, dobi obe knjigi za tri dolarje.

Vse te knjige so lično in trpežno vezane. Poštnina je všteta. Naročilu priložite denar.

Naročila za vse gori omenjene knjige prejema

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman. Spisal dr. Ivan Tavčar.

(Dalje.)

"Izrekam vam hvalo do neba, gospica! Izpregovorili ste dobrohotno besedo, a kakor rosa hladilna je padla na razbeljeno mojo dušo!"

"Sedaj pa končajva razgovor, ki je mučen zame in gotovo tudi za vas! Grešila sem, knez, da sem vam dovolila ta sestanek! Pisali ste mi —"

"Pisal, gospica! Ali šele po dolgih mukah!"

"Večkrat ste mi pisali! Ko niste dobili odgovora, ste mi iznova pisali."

"V svojih bolečinah, signorina, v svojih velikih bolečinah!"

"Skoraj že nisem mogla prikrivati vaših listov! Morala sem torej ugoditi vaši kavalirski zahtevi!"

"Prošnji, gospica, preponižni prošnji! Vi mesarite mojo dušo!"

"Ni preostajalo drugega! To pa veste pač sami, gospod knez, da je mladega dekleta lahko spravili v hudobne jezike!"

"Jaz nearečnik!"

"Dovolila sem vam ta sestanek, ker ste me v to prisilili! Izproste volje bi ga ne bila!"

"Jaz nearečnik!"

"Dovolila sem vam to smidenje, pa le z namenom, da vam povem, da vaša pisma ne morejo doseči uspeha!"

"Bogovi! Jaz nearečnik!"

"Pisma so nedopustna! Sklicujem se na vašo blago dušo, knez, in na vašo plemenitost. Že sem drugemu vdana — s srcem in dušo!"

Sedaj je mladi Neri-Corsini igral najfinejšo komedijo. Nekaj hipov je stal pred njo, kakor da je iz kamena izklesan. Nato pa je vzdihoval "Oprostite, gospica! Da sem to prej znal, ne bi bil vam pisal zločinskih svojih listov! Drugemu ste oddani! S srcem in dušo! Sedaj se je podrla nebo name! Kak zločinec sem! Kaj sem učinil? Bode li vam mogoče meni odpustiti! Za Boga, kak zločinec sem! Odpustite, gospica, odpustite!"

Bil je podoba popolne potrnosti. Z galantno ponižnostjo je posegel po njeni roki ter jo poljubil. Pri tem je padla deklici na roko prava in latinita solza!

"Če je mogoče, naj bodem deležen vašega odpustanja!"

Globoko se je poklonil. Nato je odšel. A kolikor časa so ga dosegali njegovi pogledi, je kazal mladi principe podobno potrnosti. Dekletu pa so se dvignile prsi in z globokim vzdihom je izpregovorila sama pri sebi: "Kako plemenit človek!"

Pač bi bila drugače sodila, da je kak teden poprej opazovala Neri-Corsinija v družbi njegovih prijateljev, takozvanih mladih atašev. Bil so v zgornjih prostorih pri "Belem konjčku" in napili so se bili sladkega francoškega vina. Cela odlična družba je bila pijana, a najbolj se ga je bil nasrkal mladi principe Neri-Corsini. V tej pijanosti so govorili tudi o njej, o njeni lepoti in o njeni zaroki z Andrejem Smoletom. Sprožilo se je vprašanje, bi se je ne dalo odvzeti njenemu ženinu. Tedaj je stavil Neri-Corsini petdeset luisdorjev, da jo izneveri kramarju, in sicer v teku enega meseca. Stavo je sprejel mlad sekretar francoškega odposlaništva.

Še enkrat je šepnila Češkova Fina: "Kako plemenit človek!"

Nato je počasi odšla za onim, ki njene zvestobe ni više cenil od petdeset luisdorjev in ki je bil v pravem pomenu potepuh, dasi v salonski opravi.

Med tem je Topolčakov Janezek brez odloga guli svoj ajmalajna. Šele ob polosmih se je odpravil v šolo. Tudi Marička je hotela oditi na trg, a zadržal jo je obisk, katerega je najmanj pričakovala in ki je čisto nič razveselil ni. Takoj, ko je bila odšla Češkova Fina, je vstopil pri Topolčakovih Urban Pintar. Sedel je ter vrgeel svoj kastorek ježno predse na mizo: Pogledal je na dekleta ter zakričal:

"Hudič naj vzame vse babnice!"

"Na vse jutro že kolneš!" ga je svarila.

"Kaj tebi mar? Ti se tudi vedeš kot nobeden! Zadnjič pred nunsko cerkvijo sem te iskal. Bog pa ve, kam si se bila zarila in s kom si se pajdala. Zenske niste prav za nič! To je že rajni moj stari oče pravil!"

"Čemu laži za njimi?" je odgovorila jezično.

"Laži za njimi! To je pa beseda, kakor se spodobi! Mene je tvoj stari prošil, da boš vedela,

beračil je okrog mene, da anj te vzamem, ker vsi skupaj nič jesti nimate!"

Postala je zelo neljubezniva:

"Vešela sem, če me pri miru pustiš!"

Še bolj se je razkajal: "Torej tako! Iz tvoje raztrganosti te hočem izvleči, postaviti te hočem pred poln lonec! To se pa repenci, kot bi mi kako dobroto storila! Fej te bodi, Marička, fej te bodi!"

Ni se ji videlo, odzvati se temu izbruhu vzniške ošabnosti.

Oni je nadaljeval: "Prav je imel moj stari oče! Vsi skupaj niste za nič! Še toliko niste vredni, da bi vas v kotel pometal pa iz vas mažo za koleasa skuhal! O hov, hov! Pogled je to Češkovo frajlo! Letela je za mojim gospodarjem, da se je vse kadilo po Dunajski cesti. Zakaj pa bi tudi ne! Skrinje so kupoma polne in pri hiši bo precej petic, da se bo lahko živelo, če bo kaj pameti. Marička, pamet, pamet ta je kapo!"

"Da jo le ti imaš!" se je odrezala zbadljivo.

"Imam jo! Hvala Bogu, imam jo! Zatorej mi pa tudi ni treba stradati in raztrganih hlač nositi! Prej, ko sem po Kravji dolini hodil, kaj meni, koga sem srečal? Prav zgodaj, ko pošteni ljudje še spe ali pa vsaj jutranjo molitev opravljajo. Češkovo sem srečal in na vse jutro se je platajala tod okrog. Fej vas bodi!"

"Jaz skrbim zase, druge naj zase!"

"Le nedolžno se delaj! Nič boljše nisi od drugih. Še slabša! Le čakaj, bodeva že se račun imela! Misliš, da je bila sama? Bog varuj! Silnila se je z neko črno glisto, katerih je sedaj vse polno po Ljubljani. Kakor muh po kmečkih krmaih! In ročico mu je dajala in milo sta se gledala. Z mojim bo pa ravnokar na oklicih! Fej vas bodi!"

Zopet je udaril po mizi in še enkrat je zakričal: "Fej vas bodi!"

Ogorčeno je dostavil: "Če mu drug ne pove, povem mu jaz! Taka ženska nam ne bo hodila v hišo, da boš vedela!"

"Zase skrbim, zase!"

"Saj skrbim!" je zarohnel. "Očeta, seve, ni doma, ali se mi pa skriva! Že ve zakaj! Sporoč mu, da naj mi pripravi tisti denar, katerega sem mu za kratek čas posodil. Sam ga potrebujem."

Zastokala je: "Vendar veš, da ti ga sedaj dati ne more! Dela ni!"

Tedaj šele je trdno sklenila, da je zvečer Komarjeva Magdalena ne bo brezuspešno čakala pred šenkliškimi cerkvijo!

"Dati ne more! Ta je lepa! S tem se dolгови najlažje plačujejo!"

"Berači smo!" je vzdihnila.

Napel je rahlejšo struno: "Berači! Vidiš, to je prva pametna beseda, ki jo čujem iz tvojih ust. Ošabni ste pa bolj nego kralji in cesarji! Primaruha, da je tako!"

Isnova se je zagrizel v jezo: "Posebno ti si visoka, Marička, ti, ti! Meniš, da bi ti krona padla z glave, če me vzameš! Oče naj pripravi tiste krajcarje! Potrebujem jih, da boš vedela!"

"Prav malo potrpi! Morda jih prej dobiš, nego misliš. Še so dobri ljudje na svetu!"

"Dobri ljudje," se je zakrohotal, "preklicano so redki! Jaz pa sem dober človek, samo da tega izprevideti nečem. Dober človek sem, pa tudi mož sem! Spoštujemo me kralji in cesarji, pa tega ne verjameš, ker nimaš pameti!"

"Poglej, Marička," je govoril rahlo, "spoštujemo me kralji in cesarji, ti me pa vzeti nečeš. A toliko ti pravim — tu se je zopet togotil — na vsak prst jih dobim deset takih, kot si ti! In takoj tudi!"

"Pa jih dobi!"

"Ponižnost, punca, ponižnost! Jaz pa sem ponižen, zato me časte kralji in cesarji!"

"Kralji in cesarji!" je vpil. "Tisto jutro sem bil tepen, to še veš. Jesti mi niso pustili in pes sem jim bil. Plačal pa sem vse pošteno. Že sem mislil, da ni pravice na svetu. Pa je! In te se boj, dekle! Pred nekaj dnevi so mi prinesli pisano zaplato, klicali so me na sodišče ali nekaj takega. Pa sem mislil prej si bil tepen, sedaj boš pa še zaprt, ker si se tepeti pustil!"

Marička je brisala mizo in videlo se ji je, da jo vse to malo zanima.

"Tebi," je zakričal, "bi bilo všeč, da so me zaprli, resno anetiživa! Pa me niso. Ko pridem na sodišče ter jim pokažem pisano svoje vabilo, me peljejo k človeku, ki je bil tako suh, da sem menil, da so ga ravnokar iz dimnika sneli. Stradana žival ti je bila, ker ti cesarski gospodje so vsi stradalci. Da jih je Bog brez želodca ustvaril, prav bi bil storil! Stradanja se boj, Marička! To je pametna beseda!"

(Dalje prihodnjič.)

HIS MASTER'S VOICE
Prave, glasne VICTROLA CENE
od \$22.50 do \$250.00.
Pravi Victor plošče ali pa slovenske fine gramofone, dobite pri nas. Pišite po pošti.
IVAN PAJK,
24 Main St., Conemaugh, Pa.

ZENITVENA PONUDBA.
Samec, star 39 let, ki ima selje do farmarije in se želi ženiti na kakšno farmo. Im tri tisoč pet sto dolarjev gotovine. Nevesta naj bo dekle ali vda do 40 let stara in ki lastuje farmo. Katera resno misli, napiše na naslov: "Zenin Farmer" 2657 S. Lawndale ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Kašelj
oslabuje sistem in je vedno neprijeten. Tukaj pride na pomoč
Severa's Cough Balsam.
Teži razdraženje, odpravi piščolost sluzov, olajša kašelj in može preprečiti dosti resnih bolezni.
Cena 25 in 50 centov.
Vprašajte vašega lekarnara.
W. I. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

POZOR, ROJAKI!
Na prodaj ali v najem imam trgovino (Service Station) in grocerijo, 10 sob za stanovanje, zidana klet pod vsem prostorom, garaža za štiri kare in poleg je še 72 čevljev široka prazna lota. Vse to se nahaja na lepem prostoru ob trdo tlakirani cesti N. N. II. Prva trgovina v predmestju Muskegon Heights in Muskegon, Mich. Na tem prostoru se je prodalo minulo leto 72.000 galon gazolina in 1250 galon olja. Na prodaj imam tudi 20 akrov farmo, vse preorano in pripravljeno za setev. Na farmi je 100 mladih dreves in 100 vinskih trt. Nova petsobna hiša. Farma se nahaja le 5 milj od mesta Muskegon in le 7 milj od Grand Haven, Mich.; je ravno v sredini dveh mest in je le pol milje od cementno tlakovane ceste, kjer vozi omnibus. Kdor želi kupiti eno ali drugo, naj se zgasi pri lastniku na naslov: Joseph Zura, 101 Marion Ave., R. 5, Muskegon, Mich.—(Adv.)